

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

Východiská stratégie – aktuálny skutkový stav organizácie k 31.12.2023

Knižnica pre mládež mesta Košice pracuje tak, ako sa na „Knižnicu roka“ patrí.

Naša knihovnícka práca a naše výsledky sú viazané na priamy kontakt s verejnosťou, na čitateľov. Knižnica pre mládež mesta Košice (ďalej KMK) poskytuje rozmanité knižnično-informačné služby, ktorých kľúčovými úlohami sú: vytvárať a upevňovať čitateľské návyky detí už od skorého veku, podporovať sebazvedľovanie, podnecovať predstavivosť a tvorivosť u detí a mládeže a samozrejme poskytovať množstvo príležitostí pre tvorivý rozvoj čitateľov.

V roku 2023 (k 31.12.2023) – získané granty, dotácie, zmluvy o spolupráci – spolu: v čiastke 56.620,- € - a zároveň sa zrealizoval projekt Knižnica budúcnosti sa mení na priestor komún 164 681,38 € (IROP MK SR).

Celkovo bolo schválených v roku 2023 až 11 projektov na realizáciu rôznych aktivít a podujatí a aj na obnovu interiérového vybavenia pobočiek.

Štatistické ukazovatele k 31.12.2023:

- Počet čitateľov: 13 675
- Počet výpožičiek celkom: 249 001
- Podujatia: 2 561
- Počet návštevníkov služieb: 154 439
- Počet návštevníkov podujatí: 50 664
- Prírastok knižničného fondu: 5 482
- Celkový knižničný fond: 191 633

Hľadať východiská je potrebné v stanovovaní nových úloh prepojených s dobrovoľníctvom, nových projektov zameraných na ďalšie formy knižnično-informačných služieb, na zmodernizovanie a úplné obnovovanie infraštruktúry interiérového vybavenia knižníc, začlenenie environmentálnej politiky do vnútropodnikového prostredia a pod. Uzatvorili sme zmluvy o dobrovoľníctve s dobrovoľníkmi knižnice, ktorí vypomáhajú počas podujatí knižnice, celkovo máme uzatvorených 16 zmlúv o dobrovoľníctve.

V roku 2023 sme vydali 4 čísla časopisu Svet (z) kníh, ktorý je k dispozícii online a zároveň aj v printovej verzii.

Identifikácia a analýza rizík a potrieb podniku - SWOT analýza

Silné stránky (Strengths)

- **Moderné priestory:** pobočky LitPark v Kulturparku, pobočky Merkur, priestory pobočky Nezábudka určené prevažne pre znevýhodnené skupiny čitateľov – ktoré sme zmodernizovali novým interiérovým vybavením z projektu FPU v júni 2023

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

- Prevádzkový čas: pobočka LitPark otvorená 7 dní v týždni – víkend určený prevažne pre rodičov s deťmi
- Jedinečné a originálne aktivity a podujatia
- Výborná spolupráca s pedagógmi v materských a základných školách, s osobnosťami kultúrneho a literárneho sveta, s inštitúciami rôzneho zamerania v SR a zahraničí
- Pravidelná propagácia v médiách
- Služby a aktivity, ktoré majú mestský, regionálny a aj celoslovenský rozmer
- Kvalitný knižný fond – neustále obnovovaný a dopĺňaný — schválený grant FPU v sume 14.000,- €; z rozpočtu KMK na knižničný fond – 39.130,- €: z toho nakúpených 3432 knižničných exemplárov; granty a iné zdroje: spolu 18.244,53 € - z toho nakúpených a získaných 2050 exemplárov k.j.; Spolu z rozpočtu a grantov získaných nových k.j. 5482 v celkovej sume 54.364,63 €
- Presah aktivít mimo pobočiek knižnice
- Získavanie mimorozpočtových zdrojov
- Dobré meno v knihovníckom svete a vysoký potenciál pre tvorbu partnerstiev
- Prezentovanie knižničných aktivít navonok – semináre, konferencie, uverejňovanie príspevkov v printových a elektronických knižničných médiách (BSAK, ItLib)
- Prezentácia zamestnancov na webinároch celoslovenských
- Zasielanie nových knižných titulov mailom – newsletter, časopis Svet (z) kníh
- Pravidelné zásobovanie knihobúdok – ZOO, Ťahanovce, letisko, kúpaliská, nemocnica Ťahanovce a Darg. hrdinov; participácia na projekte Knihobúdky s Class Slovakia
- Podpora zo strany vydavateľstiev – knižné dary do súťaží a projekty
- Podpora kníhkupectva Martinus – spolufinancovanie Katalógu najlepšie detské knihy 2023, na ktorý sme nedostali podporu z FPU – 1.600,- €
- Veľkosťou nepostačujúci priestor mimoškolskej pobočky na Mieri – presťahované ku koncu roka 2023 do nových priestorov na Hutnícku 22

Slabé stránky (Weaknesses)

- Zastarané a nemoderné zariadenie na školských pobočkách: nábytok, regály a iné
- Skladové priestory nevyhovujúce – na Humenskej – nutná výmena okien a mreží, nutné maľovanie a omietky a zníženie stropu – pozitívum: pripravená projektová dokumentácia na rekonštrukciu budovy na Humenskej 9 – k februáru 2024 je už v štádiu podávania projektu do Výzvy na podporu energetickej efektívnosti a využívania OZE vo verejných budovách
- Nedostatočná vizuálna identita – absencia propagačných materiálov – plní sa podľa financií
- RFID kódy – hlavne pre pobočku LitPark – pre bezpečnosť knižného fondu

Príležitosti (Opportunities)

- Zavádzanie nových, zaujímavých a inovatívnych foriem podpory čitateľskej gramotnosti v spolupráci s pedagógmi
- Svojimi aktivitami a podujatiami podporovať rozvoj kritického myslenia, schopnosť pracovať s množstvom informácií
- Spolupracovať s inými inštitúciami v rámci mesta a aj mimo hraníc SR
- Podporné programy a grantové ponuky – rozšíriť aj do iných nadácií a Erasmus +
- Naďalej spolupracovať s inými slovenskými a zahraničnými inštitúciami cez implementovanie nových metód a foriem spolupráce

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

- Vzdelávanie zamestnancov – odborne, IKT, duševné zdravie...
- Zdravotne znevýhodnení študenti z Opatovskej školy pripravili a aj realizovali sériu podujatí pre žiakov a študentov iných škôl
- Inšpirovať sa aktivitami a priestormi knižníc celého sveta
- Darovanie čitateľského preukazu do knižnice – preukaz novorodenca – víťanie bábätiiek v MČ Nad Jazerom, Ťahanovce a Staré mesto;
- Marketingové videá
- Nová vizuálna identita
- Skvalitnenie priestorov – vytvorenie co-workingových priestorov pre detí a mládež

Hrozby (Threats)

- Nízke platy pre absolventov VŠ
- Nedostatok financií na obnovu interiérov knižníc
- Nepriaznivé zmeny v demografickom vývoji – na počet čitateľov
- Narastajúci tlak konkurenčného prostredia (materské centrá a pod.)
- Externé faktory ekonomického charakteru: zmena cien nájomného, energií, nepridelenie grantov a pod.

Vízia

Marketingové úsilie v roku 2023 sa sústreďovalo na online prostredie, konkrétne na webové stránky, sociálne médiá a rôzne iné formy marketingovej komunikácie. Digitálny marketing skrýva v sebe veľký inovačný potenciál, a to vďaka efektívnej a rýchlej forme komunikácie s používateľom knižnice. Nie je možné, aby knižnica prehliadala nové marketingové trendy prostredníctvom informačných a komunikačných technológií, ktoré sú prepojené s online prostredím. Musíme sa naučiť pracovať s prognózami vývoja odboru knihovníctva a sledovať trendy nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Stratégiu knižnice nepostavíme bez pochopenia budúcnosti a bez umenia rýchle reagovať na zmeny, ktoré nám budúcnosť prináša.

Kvalitnejšie služby, lepší servis, starostlivosť o používateľov knižnice, nové nápady, ponúka stále niečo nového, kreativita a flexibilita sú základom úspechu knižnice. Knižničný marketing je efektívny vzťah medzi knižnicou, jej používateľmi a verejnosťou a na to nemôžeme zabúdať. Možnosť reštartu a redizajnu knižnice je samozrejme potrebná.

Atribútom knižnično-informačných služieb musí byť pridaná hodnota v podobe kvality a dostupnosti. Je orientačným bodom na získavanie relevantných informácií. Zastrešovaním zdrojov a inovovaných služieb bude KMK vnímaná ako dôležitá verejná služba používateľmi KMK a na druhej strane zriaďovateľom. Personál musí reagovať flexibilne na potreby čitateľov a dopĺňať si v dostatočnej a požadovanej miere vedomosti a zručnosti a vybavenie knižnice.

Strategické oblasti a ciele k 31.12.2023

Pre naplnenie strategickej vízie rozvoja KMK sú prioritné tieto strategické oblasti a ciele:

1. Riadenie a rozvoj ľudských zdrojov a marketingová komunikácia

Cieľ: **Personál** je najdôležitejším prvkom. Je nevyhnutné udržiavať dobre vyškolený a motivovaný personál. Odborné a iné **vzdelávanie** je nevyhnutné pre poskytovanie

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

primeraných a kvalitných služieb. Okrem interných školení je potrebné sa zúčastňovať na kurzoch, konferenciách a seminároch na zvyšovanie pracovnej spôsobilosti. Zamestnanci KMK musia disponovať širokou škálou zručností a vlastností, ku ktorým patrí schopnosť komunikovať s ľuďmi, sociálne cítenie, schopnosť porozumieť potrebám používateľov, schopnosť pracovať v tíme, znalosť knižničného fondu, znalosť informačných technológií a mnoho ďalších.

Marketingová komunikácia má dôležitú úlohu. Najväčšie **sociálne siete** dneška sú FB, IG a Youtube, kde každá má svoje špecifiká a svoju funkciu. Využiť funkcionalitu sietí.

Opatrenia: Podporovať systém celoživotného vzdelávania knihovníkov. Vzdelávať zamestnancov v oblasti informačnej a digitálnej gramotnosti. Vytvárať priestor na **rozširovanie partnerstiev** medzi knižnicami, školami, OZ a zariadeniami ako súčasť celoživotného vzdelávania a vzájomne si podporovať aktivity. Vytvoriť podmienky na zapájanie **dobrovoľníkov** do činnosti knižnice.

Sociálne siete sú skupinou internetových služieb, umožňujúce prepojenie ľudí, firiem a spoločných aktivít. Použitie profilu KMK na sociálnych sieťach ako jeden z PR kanálov môžeme chápať ako formu pozitívneho brandingu a spôsob propagácie. Vyriešená aspoň dočasne **absencia printových propagačných materiálov** – rozdávané na akciách knižnice, pri vítaní bábätiok, na festivaloch a pod.

Osobné ciele pre r. 2023 v strategickej oblasti č. 1:

- členka Poradnej skupiny pre metodiku založenej pri Knižničnom inštitúte Slovenskej národnej knižnice – splnené
- členka pracovnej skupiny MK SR – tvorba: Národného programu na podporu čítania detí a mládeže – splnené
- aktívna účasť na navrhovaní a vytváraní koncepcie pre celoživotné vzdelávanie knihovníkov v SR - splnené
- aktívna účasť pri aktualizácii Metodického pokynu MK SR k určeniu štandardov pre verejné knižnice SR - splnené
- citylighty, príspevky v periodikách slovenských a výstupy v TV a rádiu – na zviditeľnenie funkcionality knižnice – splnené
- zviditeľnenie mesta Košice cez aktivity knižnice – splnené
- webová stránka a ročné obdobia – farebné ladenie v tónoch ročného obdobia – vizuálna a grafická zmena. Paletu farieb si stanovujeme charakteristicky podľa ročného obdobia – splnené
- newsletter – 2x mesačne rozposielaný po vyplnení prihlasovacieho formulára - splnené
- časopis – Svet (z) kníh – vlastný knižničný časopis; grafické a obsahové zameranie láka k čítaniu; redakčnú radu tvoria zamestnanci knižnice; časopis má 14 rubrik, napr.: Naša-vaša knižnica, Reportáž a Fotoreportáž, Listovanie, Diagnóza čitateľ a ďalšie – splnené; v r. 2023 4 tlačené verzia časopisu – plní sa
- členka správnej rady Slovenskej asociácie knižníc SR – zvolená na VZ SAK v 6/2022

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

- predsedníčka sekcie verejných knižníc SR pri Slovenskej asociácii knižníc
- členka redakčnej rady Bulletinu Slovenskej asociácie knižníc

2. Budovanie, rozvoj a ochrana knižničného fondu, technologické a priestorové vybavenie

Cieľ: Budovať, systematicky zabezpečiť a sprístupňovať **knižničný fond** pre potreby vzdelávania, na podporu osobného rozvoja a trávenia voľného času. Kvalitne a kvantitatívne prehodnocovať každé zakúpenie vybraného titulu. **Interiérové vybavenie** a celková vizualizácia je prvotný dojem čitateľa.

Opatrenia: Šandardizácia spracovania dokumentov v RDA pravidlách a presadzovať nástroje kooperatívnej katalogizácie a budovania autorít a súborných katalógov. Konceptné budovanie fondu zamerať na špecializáciu knižnice, t. j. na detskú a mládežnícku literatúru, cudzojazyčnú a odbornú literatúru. Zapájať sa naďalej do **grantovej schémy** na obnovenie knižničného fondu z prostriedkov Fondu na podporu umenia, kde je potrebné vyzdvihovať propagovanie kvalitných kníh a ako dôležitý ukazovateľ uvádzať veľký počet čitateľov KMK – schválené na rok 2023 od FPU 14.000,- € a od Karpatskej nadácie 1.125,- € na nákup kníh.

Osobné ciele pre r. 2023 v strategickej oblasti č. 2:

- oslovenie vydavateľstiev na poskytnutie knižných darov – na potreby ocenení čitateľov pri súťažiach a darov do knižného fondu – splnené a plní sa priebežne podľa potreby
- spolupráca s vydavateľstvom Martinus na ďalšom ročníku nášho katalógu Najlepšie detské knihy roka 2023 – v r. 2023 – náklad 500.000 ks – financované Martinusom - splnené
- spolupráca v spolufinancovaní katalógu Najlepšie detské knihy roka 2023 – Martinus – 1.600,- € na lektorov a Krajina čitateľov 500,- € na tlač katalógu
- zavedenie wifi pre čitateľov na mimoškolských pobočkách knižnice – splnené
- v roku 2023 otvorenie zmodernizovaných pobočiek

Mestská časť	Popis investície	Celková suma
Západ	Obnova interiéru pobočky Humenská 9 + debarierizácia	184 900,00
Západ	Obnova interiéru Nezábudky - Poľovnícka 8	16 600,00
Západ	Komplexná oprava strechy - Poľovnícka 8	51 000,00
KVP	Obnova pobočky v ZŠ Starozagorská	1 500,00
Jazero	Obnova pobočky v ZŠ Jenisejská	1 800,00
Staré mesto	Zariadenie presťahovanej pobočky Hornádka na Hutníckej 22	21 400,00
Juh	Doplnenie zariadenia v KulturParku	12 200,00

- zavedenie nového knižnično-informačného systému Tritius na všetky pobočky knižnice - grant
- zavedenie podľa harmonogramu projektu mesta Košice novej IT infraštruktúry – Orange internet na všetkých pobočkách knižnice

3. Rozvoj, optimalizácia a rozširovanie knižnično-informačných služieb a podpora informačnej a čitateľskej gramotnosti

Cieľ: *Hybridné služby a komfort* používateľov musia zohľadňovať nové trendy. Poslaním knižnice je myslieť v službách na všetky vekové kategórie, nevynímajúc mládež. V neposlednom rade máme špecifickú skupinu používateľov – ĽZP a sociálne handicapovaných. **Implementácia a podpora virtuálnej komunikácie** s používateľmi. **Opatrenia:** Rozvoj online služieb – stále je tu priestor na rozšírenie, ako napr. zavedenie platby kartou, prevodom na účet, príprava **školení pre učiteľov a knihovníkov**. Všetky formy postihnutia u čitateľov KMK musíme zohľadňovať a pripravovať pre nich na mieru ušité podujatia a aktivity. Najväčším typom čitateľov sú zrakovo postihnuté detičky, autistické a inak handicapované deti a samozrejme aj dospelí.

Cieľom je podpora a propagovanie čítania, čím prispejeme k rozvoju čitateľských návykov. Cieľené aktivity a podujatia zvyšujú záujem o literatúru a samotné čítanie. Kvalitnou prípravou podujatí rozvíjame čitateľskú gramotnosť a vyzdvihujeme potrebu čítania v rodine a podporujeme projekty s komunitným rozsahom.

Osobné ciele pre r. 2023 v strategickej oblasti č. 3:

- vzdelávanie učiteľov a knihovníkov ako pracovať s deťmi, čo čítať a pod. – plní sa
- zavedenie nového knižničného systému - splnené
- rozšíriť pravidelné aktivity projektu Baby knižnica aj do priestorov všetkých 5 verejných pobočiek - splnené
- zavedené knižné kútiky na letisku v Košiciach a na dvoch kúpaliskách – na Rumanovej a Červenej hviezde
- spolupráca s mestskými podnikmi: DPMK Košice – čítanie v električke počas MDD a pod.; Mestské lesy a Mestské zeleň – Záhrada piatich zmyslov; Psychosociálne centrum – pomoc sme poskytli vo forme knižných darov pre deti na Adlerovej; TEHO – spoločný projekt knižných kútikov na kúpaliskách; K13 – pomoc pri organizácii a technickom zabezpečení projektov; BPMK – pomoc pri vystavovaní pobočky na Humenskej pred rekonštrukciou;

ZÁVER

Knižnica plní v meste dôležitú funkciu. Je jedna z najdôležitejších inštitúcií z hľadiska prínosu k rozvoju kultúry, civilizácie a vzdelanosti. Okrem toho, že ponúka širokú škálu literatúry, periodík, stolových hier a ďalších médií, tiež sa snaží byť spájajúcou silou v spoločnosti, miestom, kde majú prístup všetci, ktorí sa chcú stretávať a plnohodnotne využívať svoj voľný čas. Aby bola knižnica schopná osloviť čitateľov, musí stále na sebe pracovať. Nadväzovať kontakty, spolupracovať s inštitúciami, viesť dialóg a zapájať samotných čitateľov do rozvoja knižnice.

V roku 2023 dosiahla mimoriadne úspechy. Naďalej je vnímaná v celoslovenskom rozmere ako knižnica, od ktorej sa môžu iné knižnice inšpirovať a učiť.

Zároveň bola úspešná v podávaní projektov od rôznych poskytovateľov a donorov.

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

Celkový transfer od zriaďovateľa na rok 2023 je vo výške: bežný transfer 1.072.800,- € a 25.355,16 € kapitálový transfer. Knižnica pre mládež mesta Košice vykazuje k 31.12.2023 zisk vo výške 5.502,53 €.

Strategické oblasti a ciele pre r. 2024

Pre naplnenie strategickej vízie rozvoja KMK sú prioritné strategické oblasti a ciele ako v roku 2023.

1. Riadenie a rozvoj ľudských zdrojov a marketingová komunikácia

- starostlivosť o zamestnancov knižnice – absolvovanie rôznych školení, workshopov, aktívne zapájanie do aktivít iných knižníc, prezentácia podujatí a aktivít na seminároch a pod.
- vzdelávanie personálu – dodržiavanie stanoveného indikátora podľa Metodického pokynu MK SR č. MK-4315/2020-110/11107
- environmentálna politika v knižnici
- pokračovať v marketingovej stratégii a budovaní brandu
- dobrovoľnícke aktivity zo strany zamestnancov a širokej verejnosti a dobrovoľníctvo
- od r. 2022 – som členkou 6-člennej pracovnej skupiny MK SR pre tvorbu Národného programu na podporu čítania detí a mládeže – cieľom pracovnej skupiny je vytvorenie národného programu – bez nároku na honorár
- od 6/2022 som predsedníčkou verejných knižníc na Slovensku a členskou správnej rady Slovenskej asociácie knižníc – plynú mi z toho povinnosti organizačné, legislatívne, ... – bez nároku na honorár
- členka redakčnej rady bulletinu Slovenskej asociácie knižníc – bez nároku na honorár
- členka pracovnej skupiny k tvorbe a príprave súťažných podkladov ku knihe roka
- spolupráca s kanceláriou Európskeho parlamentu na vytvorení samostatného priestoru v knižniciach k EÚ a eurovoľbám
- množstvo iných nových aktivít

2. Budovanie, rozvoj a ochrana knižničného fondu, technologické a priestorové vybavenie

- pokračovať v interiérovom vybavení pobočiek školských
- zamerať sa na modernizáciu v oblasti bezpečnosti a ochrany knižničného fondu
- uchádzať sa o granty a dotácie na aktivity knižnice, na nákup KF, na nákup interiérového vybavenia a pod.
- podávanie projektov na nákup kníh a interiérového vybavenia
- ďalšie

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

3. Rozvoj, optimalizácia a rozširovanie knižnično-informačných služieb a podpora informačnej a čitateľskej gramotnosti

- príprava a realizovanie nových podujatí a projektov
- medzinárodná spolupráca a spolupráca s novými organizáciami – projekt Erasmus plus ako partner knižníc v Poľsku a Francúzsku – projekt bol schválený
- množstvo iných a nových služieb a podporných projektov

V Košiciach, 7.2.2024

Vypracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA v.r.

riaditeľka Knižnice pre mládež mesta Košice